

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของหญิงอาชีพพิเศษในเขตจังหวัดชลบุรี

พลเวช ขำแสง

TH0018350

-4 ก.ค. 2555
306369

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรสาขารณศาสตรมหาบัณฑิต

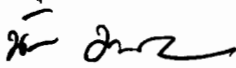
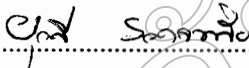
คณะสาขารณศาสตร มหาวิทยาลัยบูรพา

พฤศจิกายน 2554

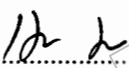
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

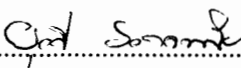
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ พลเวช จำแสง ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรสาทรณสุขศาสตร์มหาบัณฑิต คณะสาทรณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

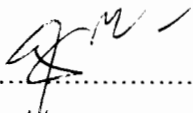

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(อาจารย์ ดร.นิภา มหารัษฎพงศ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ยูวดี รอดจากภัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลวดี โรจนไพศาลกิจ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.เชมรดี มาสิงบุญ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.นิภา มหารัษฎพงศ์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ยูวดี รอดจากภัย)

คณะสาทรณสุขศาสตร์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรสาทรณสุขศาสตร์มหาบัณฑิต คณะสาทรณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะสาทรณสุขศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วสุธร ตันวัฒนกุล)
วันที่ เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2554

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือจาก
ดร.นิภา มหารัษฎพงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุวดี รอดจากภัย
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้ให้ความกรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไขที่มีคุณค่าในการศึกษาค้นคว้า
จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาสุขศึกษา คณะสาธารณสุขศาสตร์ทุกท่านที่กรุณาให้
ความรู้อันมีค่ายิ่ง

ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์เกียรติคุณบุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ ประธานกรรมการ
หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต คณะสาธารณสุขศาสตร์ ที่ได้ให้ความกรุณาให้คำแนะนำ
แก้ไขที่มีคุณค่า ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วสุธร ตันวัฒนกุล ที่ได้ให้ความกรุณาให้คำแนะนำ
แก้ไขที่มีคุณค่า ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ นายสมชัย จิรโรจน์วงศ์ ดร.เขมรดี มาสิงบุญ และ
อาจารย์เสาวนีย์ ทองนพคุณ ที่ได้ให้ความกรุณาให้คำแนะนำแก้ไข เพื่อปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ใน
การวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ให้กำลังใจ พี่ๆ และเพื่อนๆ ทุกคนที่ให้ความ
ช่วยเหลือ และสนับสนุนผู้วิจัยเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ
บิดา มารดา ห่วงครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

พลเวช ขำแสง

พฤษภาคม 2554

51923131: ส.ม. (สาธารณสุขศาสตร์)

คำสำคัญ: พฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ หญิงอาชีพพิเศษ ความเชื่อด้านสุขภาพ

พลเวช ขำแสง: ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของหญิงอาชีพพิเศษในเขตจังหวัดชลบุรี (FACTORS AFFECTING AIDS PREVENTIVE BEHAVIORS AMONG FEMALE SEX WORKER, CHONBURI PROVINCE)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: ดร.นิภา มหารัษฎพงศ์, ผศ.ดร.ยุวดี รอดจากภัย 86 หน้า ปี พ.ศ. 2554

การวิจัยเชิงพรรณนาในลักษณะการศึกษา ณ จุดเวลา นี้เพื่อศึกษาพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของหญิงอาชีพพิเศษ ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของหญิงอาชีพพิเศษ และหาปัจจัยทำนายพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของหญิงอาชีพพิเศษในเขตจังหวัดชลบุรี โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เก็บข้อมูลโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 388 ตัวอย่าง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาในรูปแบบร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้ ไคสแควร์ และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่าหญิงอาชีพพิเศษมีพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์อยู่ในระดับพอใช้ ร้อยละ 38.9 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ คือ อายุ ระยะเวลาในการประกอบอาชีพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ความสามารถในการต่อรอง ความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ และการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์ ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ ของหญิงอาชีพพิเศษ มี 6 ตัวแปร คือ ความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ ระดับการศึกษา (มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.) ระยะเวลาในการประกอบอาชีพ การได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์ อาชีพ และการได้รับข้อมูลข่าวสารจากภาครัฐเกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์ โดยตัวแปรทั้ง 6 ตัวแปรสามารถทำนายค่าความแปรปรวนรวมได้ร้อยละ 30.1 ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้ สามารถนำไปประกอบการพิจารณาจัดทำแผนงานเพื่อลดอัตราการติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่ของหญิงอาชีพพิเศษในจังหวัดชลบุรีอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

51923131: M.P.H. (PUBLIC HEALTH)

KEYWORDS: AIDS PREVENTIVE BEHAVIORS , FEMALE SEX WORKERS (FSW),
HEALTH BELIEF

PONLAWECH KHUMSANG: FACTORS AFFECTING AIDS PREVENTIVE
BEHAVIORS AMONG FEMALE SEX WORKERS , CHONBURI PROVINCE ADVISORY
COMMITTEE: NIPA MAHARACHPONG, Ph.D. Dr. YUWADEE RODJARKPAI. 86 P. 2011.

The present descriptive research has been conducted to study AIDS preventive behaviors, factors affecting AIDS preventive behaviors, and predictive variables of AIDS prevention among female sex workers (FWS) in Chonburi province. This study collected data by using questionnaires. There were 388 participants selected by Stratified Random Sampling methods. The data obtained were analyzed with descriptive statistics (percentage, mean and standard deviation), correlation analysis (Chi-square and Pearson's correlation) and stepwise multiple linear regression.

The findings showed that there was a moderate level of AIDS preventive behaviors among 38.9 percent of female sex workers. Main factors related to the AIDS prevention were ages, duration of being FWS, levels of education, occupations, income, negotiation skills, health belief about AIDS preventive behaviors and the exposure to information about AIDS preventive. Six variables affecting AIDS preventive behaviors were health belief about AIDS preventive behaviors, educational level (secondary school), duration of being FWS, the exposure to information about AIDS preventive, occupations, and to receive information from the government about AIDS preventive. These variables could predict AIDS preventive behaviors by 30.1 percent. The results could be efficiently utilized in planning for reducing numbers of new HIV infection among female sex workers in Chonburi province.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
สมมติฐานในการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ข้อจำกัดของงานวิจัย.....	5
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	5
2 การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
สถานการณ์โรคเอดส์.....	8
โรคเอดส์.....	10
พฤติกรรมป้องกันการโรคของหญิงอาชีพพิเศษ.....	13
แบบจำลองการวางแผนส่งเสริมสุขภาพ.....	17
แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ.....	21
ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการโรคเอดส์ของหญิงอาชีพพิเศษ.....	25
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	32
รูปแบบการวิจัย.....	32
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	32
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	34
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	38

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง.....	40
4 ผลการวิจัย.....	41
ปัจจัยด้านชีวสังคมของหญิงอาชีพพิเศษในเขตจังหวัดชลบุรี.....	41
ลักษณะของตัวแปรที่ทำการศึกษา.....	49
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน.....	54
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	63
สรุปผลการวิจัย.....	63
การอภิปรายผล.....	66
ข้อเสนอแนะ.....	70
บรรณานุกรม.....	72
ภาคผนวก.....	76
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	86

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 การแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนหญิงบริการในแต่ละสถานประกอบการ.....	33
2 จำนวนและร้อยละของหญิงอาชีพพิเศษจำแนกตามอายุ.....	41
3 จำนวนและร้อยละของหญิงอาชีพพิเศษจำแนกตามระดับการศึกษา.....	42
4 จำนวนและร้อยละของหญิงอาชีพพิเศษจำแนกตามอายุที่เริ่มเป็นหญิงอาชีพพิเศษ.....	42
5 จำนวนและร้อยละของหญิงอาชีพพิเศษจำแนกตามระยะเวลาในการประกอบอาชีพ.....	43
6 จำนวนและร้อยละของหญิงอาชีพพิเศษจำแนกตามสาเหตุที่ทำให้ประกอบอาชีพหญิงอาชีพพิเศษ.....	44
7 จำนวนและร้อยละของหญิงอาชีพพิเศษจำแนกตามอาชีพอื่นนอกเหนือจากการขายบริการทางเพศ.....	45
8 จำนวนและร้อยละของหญิงอาชีพพิเศษจำแนกตามรายได้จากการขายบริการทางเพศต่อเดือน.....	45
9 จำนวนและร้อยละของหญิงอาชีพพิเศษจำแนกตามเหตุการณ์ที่ปฏิบัติเมื่อลูกค้าไม่ยอมสวมถุงยางอนามัย.....	46
10 จำนวนและร้อยละของหญิงอาชีพพิเศษจำแนกตาม การประเมินความสามารถในการต่อรองของตัวหญิงอาชีพพิเศษเอง เมื่อลูกค้าไม่ยอมสวมถุงยางอนามัย.....	47
11 จำนวนและร้อยละของหญิงอาชีพพิเศษจำแนกตามสาเหตุที่ทำให้ไม่สามารถปฏิเสธเมื่อลูกค้าไม่ยอมสวมถุงยางอนามัย.....	47
12 จำนวนและร้อยละของหญิงอาชีพพิเศษจำแนกตามสถานภาพการมี แฟน/คนรัก/สามี...	48
13 จำนวนและร้อยละของหญิงอาชีพพิเศษจำแนกตามพฤติกรรมการร่วมเพศทางทวารหนัก.....	48
14 จำนวนและร้อยละของหญิงอาชีพพิเศษจำแนกตามระดับความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับพฤติกรรมป้องกัน โรคเอดส์.....	49
15 จำนวน และร้อยละของหญิงอาชีพพิเศษจำแนกตามความรู้สึหรือความคิดเห็นต่อการเข้าถึงถุงยางอนามัยและเจลหล่อลื่น.....	50

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่	หน้า
16 จำนวน และร้อยละของหญิงอาชีพพิเศษจำแนกตามระดับการเข้าถึงถุงยางอนามัยและ เจลหล่อลื่น.....	51
17 จำนวน และร้อยละของหญิงอาชีพพิเศษจำแนกตามระดับการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับการป้องกัน โรคเอดส์.....	51
18 จำนวน และร้อยละของหญิงอาชีพพิเศษจำแนกตามระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารจาก ภาครัฐเกี่ยวกับการป้องกัน โรคเอดส์.....	52
19 จำนวนและร้อยละของหญิงอาชีพพิเศษ จำแนกตามพฤติกรรมการป้องกัน โรคเอดส์.....	53
20 จำนวนและร้อยละของหญิงอาชีพพิเศษ จำแนกตามระดับของพฤติกรรมการป้องกัน โรคเอดส์.....	54
21 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านชีวสังคม กับพฤติกรรมการป้องกัน โรคเอดส์ของหญิง อาชีพพิเศษ.....	55
22 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการป้องกัน โรคเอดส์ กับความเชื่อด้าน สุขภาพเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกัน โรคเอดส์ การเข้าถึงถุงยางอนามัยและเจล หล่อลื่น การได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกัน โรคเอดส์ และการได้รับข้อมูล ข่าวสารจากภาครัฐเกี่ยวกับการป้องกัน โรคเอดส์.....	57
23 การรวมกลุ่มตัวแปรอิสระเพื่อใช้ในการทดสอบสมมติฐานการศึกษา.....	58
24 รายละเอียดตัวแปรตาม(Y) และตัวแปรอิสระ(X) ต่างๆ.....	59
25 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรอิสระต่างๆ กับ พฤติกรรมการป้องกัน โรคเอดส์ในหญิงอาชีพพิเศษ.....	60

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
2 แบบจำลอง PRECEDE-PROCEED สำหรับการวางแผนและประเมินผลการดำเนินงาน ส่งเสริมและพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ.....	19
3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพ.....	20
4 แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ.....	22
5 กระบวนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	33